

Szkolenie wstępne BHP - Instruktaż ogólny

Opracowała: Tubielewicz Agata

Akty prawne

Podstawowe regulacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy zawarte są w Dziale X Kodeksu Pracy

Akty prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
art. 66 – Każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

art. 67

1. Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego.

Akty prawne

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)

- Art. 94 – Pracodawca jest obowiązany w szczególności:

4. Zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki pracy oraz **prowadzić systematycznie szkolenie pracowników w zakresie bhp**

- art. 100 § 2 Pracownik jest obowiązany w szczególności:

3) **Przestrzegać przepisów oraz zasad bhp, a także przepisów przeciwpożarowych**

Akty prawne

- Akty prawne wewnątrzzakładowe nie mogą być w sprzeczności z aktami wyższej rangi jak Ustawy czy Rozporządzenia. Obowiązują zarówno pracowników jak i pracodawcę.
- Do podstawowych aktów prawnych zakładowych zaliczamy:
 - *Regulaminy pracy,
 - *Regulaminy wynagradzania,
 - *Procedury i instrukcje bezpiecznego wykonywania prac.

Kodeks pracy

- Profilaktyczna opieka zdrowotna nad osobami zatrudnionymi, w tym badania profilaktyczne należą do podstawowych obowiązków pracodawcy.

Kodeks pracy

Obowiązkiem pracodawcy jest kierowanie pracowników na badania:

- Wstępne
- Okresowe
- Kontrolne

Kodeks pracy

Wstępnym badaniom lekarskim podlegają:

- Osoby przyjmowane do pracy,
- Pracownicy młodociani przenoszeni na inne stanowiska pracy i inni pracownicy przenoszeni na stanowiska pracy, na których występują czynniki szkodliwe dla zdrowia lub warunki uciążliwe.

Kodeks pracy

Pracownicy podlegają badaniom lekarskim:

- **okresowym** – w terminach określonych w obowiązujących przepisach (lekarz przeprowadzający badania profilaktyczne może wyznaczyć krótszy termin następnego badania, jeżeli stwierdzi, że jest to niezbędne dla prawidłowej oceny stanu zdrowia pracownika),

Kodeks pracy

- **kontrolnym** – w przypadku niezdolności do pracy trwającej dłużej niż 30 dni, spowodowanej chorobą, w celu ustalenia zdolności do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku,

Kodeks pracy

**Do podstawowych obowiązków
pracodawcy należy organizacja
i przeprowadzanie szkoleń w zakresie
bhp.**

Kodeks pracy

Art. 237³. § 1. Nie wolno dopuścić pracownika do pracy, do której wykonywania nie posiada on wymaganych kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności, a także dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad bhp.

Kodeks pracy

§ 2. Pracodawca jest obowiązany zapewnić przeszkolenie pracownika w zakresie bhp przed dopuszczeniem go do pracy oraz prowadzenie okresowych szkoleń w tym zakresie.

Kodeks pracy

Obowiązki pracodawcy w zakresie szkoleń bhp przed dopuszczeniem pracownika do pracy.

Akty wykonawcze – Rozporządzenia

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 180, poz. 1860; zm.: Dz. U. z 2005 r. Nr 116, poz. 972, z 2007 r. Nr 196, poz. 1420)

Akty wykonawcze – Rozporządzenia

Tryb i sposób przeprowadzania szkoleń w zakresie bhp

Akty wykonawcze – Rozporządzenia

Uwaga!

Szkolenia okresowe pracowników wykonujących pracę szczególnie niebezpieczne muszą odbywać się nie rzadziej niż co 12 miesięcy

**Minimalny wymiar czasowy instruktażu
ogólnego to 3 godziny lekcyjne**

Minimalny wymiar czasowy szkolenia okresowego dla pracowników na stanowiskach roboczych to 8 godzin lekcyjnych

Akty wykonawcze – Rozporządzenia

Szkolenie okresowe musi się zakończyć egzaminem sprawdzającym w formie egzaminu ustnego lub pisemnego.

Kodeks karny

Zaświadczenie o ukończeniu kursu w zakresie bhp jest dokumentem urzędowym. Wystawienie zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie bhp bez faktycznego odbycia szkolenia jest przestępstwem.

Kodeks pracy

Naruszenie zasad i przepisów w zakresie bhp

Kodeks pracy

Za naruszenie przepisów bhp pracownik ponosi odpowiedzialność porządkową lub materialną. W ramach odpowiedzialności porządkowej pracownik może zostać ukarany:

- Karą upomnienia,
- Karą nagany,
- Karą pieniężną.

Prawa pracownicze

W sytuacji gdy stan psychofizyczny pracownika nie zapewnia bezpiecznego wykonywania pracy i stwarza zagrożenie dla innych osób, pracownik po uprzednim zawiadomieniu przełożonego może powstrzymać się od jej wykonywania, ponieważ w takim przypadku przyczyna przerwania pracy ma już charakter subiektywny, **pracownikowi nie należy się za czas niewykonywania pracy prawo do wynagrodzenia.**

Obowiązki pracownicze – Kodeks pracy

Art. 100 § 1. Pracownik jest obowiązany wykonywać pracę sumiennie i starannie oraz stosować się do poleceń przełożonych, które dotyczą pracy, jeżeli nie są one sprzeczne z przepisami prawa lub umową o pracę.

§ 2. Pracownik jest obowiązany w szczególności:

- 1) przestrzegać czasu pracy ustalonego w zakładzie pracy,
- 2) przestrzegać regulaminu pracy i ustalonego w zakładzie pracy porządku,
- 3) przestrzegać przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a także przepisów przeciwpożarowych,
- 4) dbać o dobro zakładu pracy, chronić jego mienie oraz zachować w tajemnicy informacje, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę,
- 5) przestrzegać tajemnicy określonej w odrębnych przepisach,
- 6) przestrzegać w zakładzie pracy zasad współżycia społecznego.

Obowiązki pracownicze – Kodeks pracy

Polecenie służbowe – ustne lub pisemne zlecenie pracownikowi konkretnych obowiązków lub czynności do wykonania. Wykonywanie poleceń służbowych dotyczących pracy jest jednym z podstawowych obowiązków pracowniczych.

Nieusprawiedliwiona odmowa wykonania polecenia lub nie wykonanie polecenia jest uznawane za ciężkie naruszenie tych obowiązków.

Czynniki środowiska pracy

Czynniki:

- Uciążliwe,
- Szkodliwe,
- Niebezpieczne.

Czynniki środowiska pracy

- Czynniki uciążliwe:

Mogą spowodować obniżenie sprawności fizycznej i psychicznej pracownika (np. obniżenie wydajności pracy).

Czynniki środowiska pracy

- Czynniki szkodliwe:

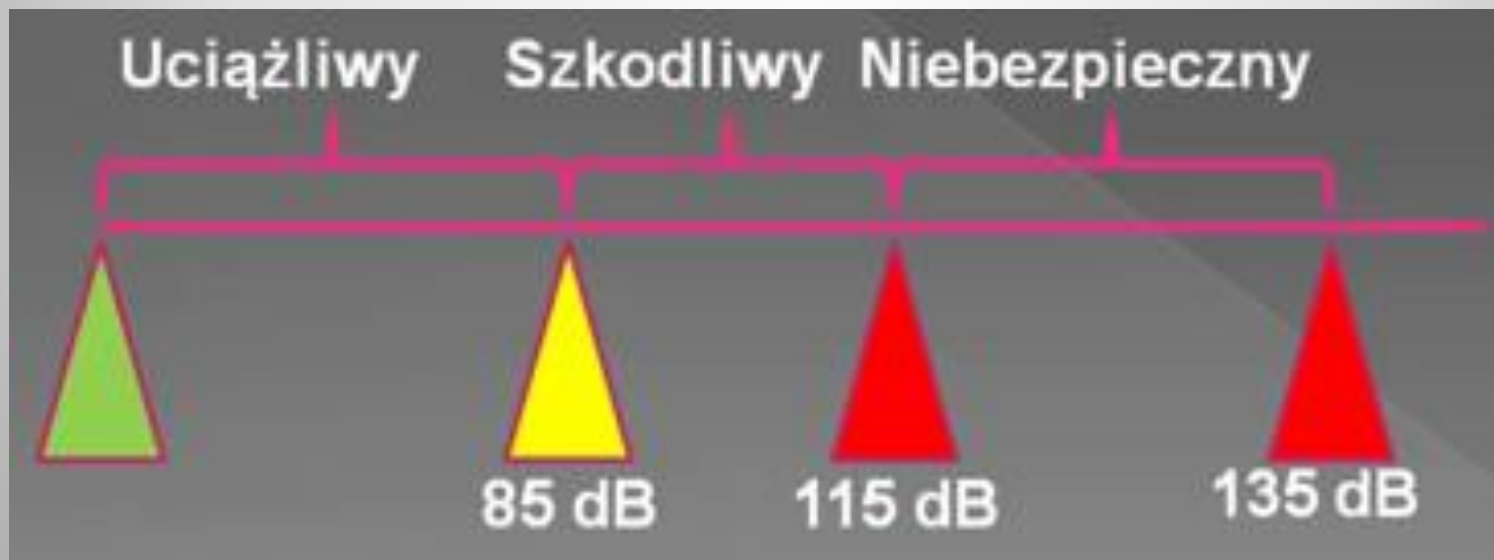
Mogą powodować zatrucia, zmiany w stanie zdrowia, wywołujący w ostateczności choroby zawodowe, a nawet śmierć.

Czynniki środowiska pracy

- Czynniki niebezpieczne (urazowe), które działając na człowieka mogą spowodować uraz (wypadek przy pracy). Zagrożenia mogą stanowić następujące czynniki:
 - Elementy ruchome i luźne,
 - Elementy wystające i ostre,
 - Przemieszczanie się ludzi,
 - Porażenie prądem elektrycznym,
 - Poparzenie,
 - Pożar i/lub wybuch.

Czynniki środowiska pracy NDN i NDS

Normy higieniczne na przykładzie hałasu

Czynniki środowiska pracy

**Podstawowe grupy czynników
mogących występować w środowisku
pracy.**

Czynniki środowiska pracy

- Fizyczne,
- Chemiczne,
- Biologiczne,
- Psychofizyczne.

Czynniki środowiska pracy

**Typowe czynniki środowiska pracy –
podział podstawowy.**

Czynniki środowiska pracy

- Fizyczne:
 - Hałas,
 - Oświetlenie,
 - Wibracja,
 - Pole elektromagnetyczne,
 - Prąd elektryczny,
 - Poparzenie,
 - Elementy ostre i wystające,
 - Śliskie, nierówne powierzchnie,
 - Pożar i/lub wybuch,
 - Gorące elementy,
 - Praca na wysokości.

Czynniki środowiska pracy

- Chemiczne:
 - Drażniące,
 - Uczulające,
 - Toksyczne,

Czynniki środowiska pracy

- Biologiczne: mikro i makro organizmy
 - Bakterie,
 - Wirusy,
 - Grzyby,
 - Alergeny.

Czynniki środowiska pracy

- Psychofizyczne
 - Obciążenie fizyczne (statyczne i dynamiczne)
 - Obciążenie psychoneurwowe,
 - Wymuszona pozycja ciała.

Wypadek przy pracy

Wydarzenie, które:

- Ma charakter nagły,
- Spowodowane jest przyczyną zewnętrzną,
- Nastąpiło w związku z pracą,
- Spowodowało uraz lub śmierć

Jest wypadkiem przy pracy.

Wypadek przy pracy

Aby wydarzenie uznać za wypadek przy pracy muszą być spełnione wszystkie cztery przesłanki wynikające z definicji wypadku przy pracy.

Wypadek przy pracy

- Przesłanka nr 1 – NAGŁOŚĆ ZDARZENIA – konieczność jednoczesnego wystąpienia przyczyny i skutku. Przyjmuje się, że cechą „nagłości” ma zdarzenie, którego czas trwania nie przekracza jednej dniówki roboczej.

Wypadek przy pracy

- Przesłanka nr 2 – PRZYCZYNA ZEWNĘTRZNA – oznacza przyczynę stanowiącą źródło wypadku, leżącą poza organizmem człowieka. Np. urazy termiczne, działalność sił przyrody lub działalność osób trzecich.

Wypadek przy pracy

- Przesłanka nr 3 – ZWIĄZEK Z PRACĄ – polega na miejscowym, czasowym i funkcjonalnym powiązaniu przyczyny zewnętrznej z wykonywaniem pracy.

Wypadek przy pracy

- Przesłanka nr 4 – URAZ LUB ŚMIERĆ:
- URAZ – uszkodzenie tkanek ciała lub narządów człowieka (ustalenie urazu podlega przede wszystkim ocenie lekarskiej),
- ŚMIERĆ – następuje zgon w momencie wydarzenia lub do 6 miesięcy od momentu wydarzenia.

Wypadek przy pracy

Rozróżnienie wypadków pod względem ciężkości.

Wypadek przy pracy

Ustawa o **ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych** definiuje wypadki przy pracy pod względem ciężkości:

- **Wypadek lekki – indywidualny** – uważa się wypadek w wyniku, którego nastąpiły lekkie obrażenia ciała tj. zranienia, skaleczenia, stłuczenia itp.

Wypadek przy pracy

- **Wypadek ciężki** – uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała tj. utrata wzroku, słuchu, mowy, uszkodzenie podstawowych funkcji organizmu, nieuleczalna choroba psychiczna, całkowita lub częściowa niezdolność do pracy.

Wypadek przy pracy

- **Wypadek zbiorowy** – uważa się wypadek, któremu w wyniku tego samego zdarzenia uległy co najmniej dwie osoby.
- **Wypadek śmiertelny** – następuje zgon w momencie wydarzenia lub do 6 miesięcy od momentu zdarzenia.

Wypadek przy pracy

Pracodawca ma obowiązek niezwłocznie zawiadomić właściwego inspektora pracy i prokuratora

- O śmiertelnym
- Ciężkim
- Lub zbiorowym

Wypadku przy pracy.

Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i wypadków zrównanych z wypadkami przy pracy

Utrata prawa pracownika do świadczeń z tytułu ubezpieczenia wypadkowego:

1. Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego nie przysługują pracownikowi, gdy wyłączną przyczyną wypadku przy pracy bądź zrównanego z wypadkiem przy pracy było udowodnione naruszenie przez pracownika przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa.

Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i wypadków zrównanych z wypadkami przy pracy

2. Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego nie przysługują również pracownikowi, który będąc w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych, przyczynił się w znacznym stopniu do spowodowania wypadku.

Wypadek przy pracy

Podstawowe obowiązki pracownika w momencie wystąpienia wypadku przy pracy

Wypadek przy pracy

Podstawowymi obowiązkami pracownika są:

- Udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanemu,
- Zabezpieczenie miejsca wypadku,
- Niezwłocznie powiadomienie o wydarzeniu pracodawcę lub osobę kierującą pracownikami

Pierwsza pomoc

Co należy rozumieć pod pojęciem udzielenia pierwszej pomocy?

Łańcuch przeżycia

Wczesne
rozpoznanie i
wezwanie pomocy

Wczesne
rozpoczęcie
RKO aby wydłużyć
czas

Wczesna
defibrylacja
aby przywrócić
czynności serca

Opleka po
resuscytacyjna
aby przywrócić
jakość życia

Pierwsza pomoc – resuscytacja

Pierwsza pomoc

- Wezwanie pogotowia ratunkowego

999

lub

112

Pierwsza pomoc

Składanie meldunku do służb ratowniczych:

- W trakcie wzywania pomocy mów spokojnie i wyraźnie
- Podaj swoje imię i nazwisko
- Powiedz skąd dzwonisz (nr telefonu)
- Określ miejsce, rodzaj i rozmiar zagrożenia
- Powiedz czy zagrożeni są ludzie
- Nie rozłączaj się pierwszy, odpowiedz na wszystkie pytania dyspozytora

Poczekaj na potwierdzenie zgłoszenia!

997 Policja

998 Straż Pożarna

999 Pogotowie ratunkowe

112 – Centrum dowodzenia służbami ratowniczymi (w sieciach komórkowych)

Zagrożenia pożarowe

Pożar jest to niekontrolowany proces spalania w miejscu do tego nie przeznaczonym.

Trzy czynniki, które muszą wystąpić jednocześnie, aby zaistniał pożar:

Zagrożenia pożarowe

Podstawowe zasady obowiązujące w przypadku pożaru

Zagrożenia pożarowe - ewakuacja

- Powiadom osoby znajdujące się na obszarze zagrożenia.
- Opuść obszar zagrożony oznakowaną drogą ewakuacyjną
- Powiadom odpowiednie służby ratunkowe
- Do czasu przybycia służb ratunkowych organizuj akcję ratowniczą
- Powiadom pracodawcę lub osobę kierującą pracownikami
- W przypadku nie uczestniczenia w akcji udaj się w wyznaczone miejsce ewakuacji.

Zagrożenia pożarowe

Podstawowe oznaczenia literowe i graficzne umieszczone na gaśnicach.

A

papier,

drewno,

budynki,

samochody

B

benzyna,

spirytus,

olej napędowy,

smary techniczne,

rozpuszczalniki,

topiące się tworzywa sztuczne

C

gaz ziemny,

acetylen,

propan – butan,

metan

E

Zagrożenia pożarowe

Podstawowe rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego.

Zagrożenia pożarowe

Gaśnica pianowa

AB

Zagrożenia pożarowe

Gaśnica śniegowa

BC_E

Zagrożenia pożarowe

Gaśnica proszkowa

ABC

Ocena ryzyka zawodowego

Kto ocenia i dokumentuje ryzyko zawodowe na stanowisku, a kto informuje i kiedy pracownika o wynikach oceny?

Kodeks pracy

Art. 226. [Informowanie o ryzyku zawodowym]

- Pracodawca:
 - 1) ocenia i dokumentuje ryzyko zawodowe związane z wykonywaną pracą oraz stosuje niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające ryzyko,
 - 2) informuje pracowników o ryzyku zawodowym, które wiąże się z wykonywaną pracą oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami.

Ocena ryzyka zawodowego

- **Ryzyko zawodowe**

Ryzyko zawodowe oznacza prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą, powodujących straty, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy.

Ocena ryzyka zawodowego

O wynikach oceny ryzyka zawodowego pracownik jest informowany w ramach **instruktażu stanowiskowego** przez pracodawcę lub osobę kierującą pracownikami oraz okresowo w trybie przyjętym w zakładzie

Ocena ryzyka zawodowego

Ocena ryzyka zawodowego

Oszacowanie ryzyka w skali pięciostopniowej wg PN-N-18002

Prawdopodobieństwo	Ciężkość następstw		
	Mała	Średnia	Duża
Mało prawdopodobne	Bardzo małe 1	Małe 2	Średnie 3
Prawdopodobne	Małe 2	Średnie 3	Duże 4
Wysoce prawdopodobne	Średnie 3	Duże 4	Bardzo duże 5

Ocena ryzyka zawodowego

Przy planowaniu, działaniach korygujących lub zapobiegawczych w celu ograniczenia i eliminacji zagrożeń i związanego z nimi ryzyka zawodowego, zaleca się stosować środki ochronne:

Ocena ryzyka zawodowego

a) Środki techniczne eliminujące lub ograniczające zagrożenia u źródła;
(np. zmiany procesu technologicznego, maszyn, materiału itp.),

Ocena ryzyka zawodowego

b) środki ochrony zbiorowej;

(np. osłony, ekrany, wentylatory, klimatyzatory, dodatkowe oświetlenie, itp.)

Ocena ryzyka zawodowego

c) Środki organizacyjne i proceduralne
(procedury, instrukcje bezpiecznej pracy,
szkolenia w tym w zakresie bhp)

Ocena ryzyka zawodowego

d) Środki ochrony indywidualnej;

Do środków ochrony indywidualnej zalicza się odzież ochronną oraz środki ochrony: Kończyn dolnych i górnych, głowy, twarzy i oczu, układu oddechowego, słuchu, sprzęt chroniący przed upadkiem w wysokości oraz środka izolujące cały organizm.

W Polskiej Normie PN-EN-N-18002
„Systemy zarządzania bezpieczeństwem i
higieną pracy. Ogólne wytyczne oceny
ryzyka zawodowego”, w której stwierdzono:

**„Celem oceny ryzyka zawodowego jest
zapewnienie poprawy warunków pracy
oraz ochrony życia i zdrowia
pracowników”**

Dziękuję za uwagę!